

Glad za knjigom
kultura@gradjanski.co.yu
PROČITAJTE

TIHOMIR BRAJOVIĆ**Identično različito**

U ediciji „Teorija”, Izdavačka kuća „Geopoetika” objavila je komparativno-imagoški ogled *Identično različito* docenta Filološkog fakulteta u Beogradu dr Tihomira Brajovića u kome se ispituje pojavljivanje značajnih dela srpskog, hrvatskog i slovenčkog romantizma. Brajović, koji radi na Katedri za srpsku književnost s južnoslovenskim književnostima, bavi se književnom kritikom i teorijom književnosti, bio je član mnogih književnih žirija i objavio je šest knjiga iz istorije i teorije književnosti. Podsticaj da potraži zajednički imenitelj za reprezentativne tekstove srpskog, slovenačkog i hrvatskog romantizma – *Gorski vijenac* Petra Petrovića Njegoša, *Smrt Smail-age Čengića* Ivana Mažuranića i *Krštenje na Savici* Franca Prešerna – bio je, prema Brajovićevim rečima, diskusija vođena na internet forumu namenjenom aktuelnoj problematiki slovenačkog jezika i književnosti (*SlovLit*).

Prof. dr Dušan Ivić, jedan od dvojice recenzentata, piše da su u ovom ogledu razmotrena pitanja koja su u vreme nastanka ovih dela i današnje zanimala njihove tumače i svaka epoha je dala druge odgovore. Ivić je visoko ocenio autorov čvrst metodološki okvir u koji je stavio svoja istraživanja i način na koji je uspostavio relacije između savremene i romantične književne svesti. Drugi recenzent, prof. dr Mihajlo Pantić skenuo je pažnju na originalnost Brajovićevog pristupa analizi ovih dela, koja su smatrana za ključna u doba romantizma, jer ih niko nije posmatrao na komparativnoj osnovi, i pokazao da svedoče o istosmernosti kulturnih procesa koji su se odvijali na slovenskom jugu. On smatra da je Brajović ovim delom postavio temelje jednom drugom pristupu južnoslovenskoj komparatistički, koja se sada bavi parcijalnim temama i tumačenjima pojedinih tekstova.

ROBERT CAKO**Oči meseca**

U knjižarama se pojavila romansirana biografija jednog od najpoznatijih i najmisterioznejih egipatskih faraona Ehnatona – *Oči meseca*, italijanskog autora Roberta Caka, u izdanju „Editora“ Ehnatona, koji je pripadao 18. dinastiji Srednjeg carstva i živeo u 13. veku pre nove ere, svakako je jedan od najpoznatijih vladara drevnog Egipta, ali ne po građevinama koje je ostavio iza sebe, kao što je bio Keops, ili po osvajanjima, poput Ramzesa Velikog, već po prvom i jedinom pokušaju u četiri milenijuma dugoj neprekinitoj istoriji tog carstva da mnogobožaku religiju zameni verom u jednog boga. Tokom vladavine Ehnatona, koji je napustio staru preonicu Tebu i izgradio novu Amarnu, egipatska umetnost je napustila milenijuma stare kanone opredelivši se za što realističnije prikazivanje sveta, pa čak i vladara.

Tako je sačuvano svedočanstvo da je Ehnaton bio ružan, čak deformisan, dok je njegova carica Nefertiti prikazana u svoj svojoj lepoti, tako da još i danas važi za jednu od najlepših žena svih vremena. Njena najlepša predstava čuva se u Berlinskom muzeju... Autor romana, koji nosi podnaslov *Ehnatonova sećanja*, po profesiji je profesor egiptologije na univerzitetu u Italiji i savršeno dobro poznaje materiju o kojoj piše. Njegovi fiktivni „memoari“ faraona koji, suočen sa skrom krajem, diktira sećanja vernom pisaru, veoma su uverljivi i prepuni „pikanterija“ da zagolicanju svačije interesovanje. Svi likovi – od kraljice majke Tuje, čiji su brojni portreti sačuvani do danas, preko faraonovog lekara Amenhotepa, njegovih pet kćeri... – živo su dočarani. Njihovi odnosi su veštis isprepletani, „pa se knjiga čita kao neka savremena skandalozna hronika“.

ĐORĐE STIJEPOVIĆ, KONTRABASISTA**Drago mi je što je rokabili sve veće**

Krajem prošle godine, u izdanju kuće „Automatik Records“, izšao je prvi album beogradskog rokabili benda „Atomic Sunset“ – pod nazivom *Hot Rods & Pin-Ups*. Pored rokabilija kao glavne inspiracije, u njihovoj svirci prepoznaju se i uticaji surfa, paska, svinga i metala. Postavu benda čini trio iskusnih beogradskih muzičara – pevač i kontrabasista Đorđe Stijepović, gitarista Dražen Škaric (ex-„Havana Whisper“) i Aleksandar Petrović Alek (ex-„Eyesburn“). Posle serije koncerata s bendom „Atomic Sunset“, „jedan od najboljih svetskih slep kontrabasista“ Đorđe Stijepović vraća se u San Francisko, gde živi protekle četiri godine. Tamo ga čeka turneja s grupom „Head Cat“, u kojoj svira zajedno s Lemijem Kilmisterom iz kultnog benda „Motorhead“ i Slim Džim Fantomom iz možda još većih „Stray Cats“! Njegov kratkotrajni boravak u rodnom Beogradu iskoristili smo da saznamo šta ovaj vrhunski 31-godišnji muzičar, poznat srpskoj javnosti i kao član postava „Havana Whisper“, „Marsya... i „Kal“, misli o muzičkom šou-biznisu, klasičnom muzičkom obrazovanju, Elvisu...

– Ja sam u rokabili filmu od svoje desete, kad sam prvi put čuo Elvisa i grupu „Stray Cats“. Odlepio, pustio čubu, prvo kupio gitaru, posle i kontrabas, i to je to. Prvo sam počeo da sviram gitaru, ali me to uopšte nije zanimalo. Kad sam imao 13, upisao sam muzičku školu za kontrabas. U to vreme nije me zanimala klasična muzika, ali je to bio jedini način da ubedim roditelje da mi kupe kontrabas. Imao sam bend „Lonsome Train“ i trebao mi je instrument. Bio sam naložen na rokabili i sajkbili. Razlog zbog koga sam počeo da sviram kontrabas jeste grupa „Stray Cats“ i njihov kontrabasista. On mi je bio jedan od heroja! Bio sam potpuno u rokabili priči. Čak i više

nego sad. Posle sam otkrivač i džez, klasičnu muziku i posebno balkanski etno. Muzika grupe „Atomic Sunset“ mešavina je rokabilija, metala, svinga i paska. U principu, trudio sam se da napravim neki rokenrol projekat koji objedinjuje sve stvari koje me pale – priča za *Gradanski vodič* Đorđe Stijepović.

Za većinu ovađajih rokera, pankera, a, bogami, i metalaca, fascinantna je činjenica da si odsvirao turneju s Lemijem iz benda „Motorhead“.

– Da... Lemija veoma gotivim i ponosan sam što ga poznam i što imam priliku da sarađujem s njim. Saradivao sam dosta s nekim, uslovno rečeno, poznatim ljudima, i ja to gledam s profesionalne strane, a to što je meni Lemi bio uzor ili heroj, to

je druga priča. „Motorhead“, „Clash“ i „Stray Cats“ – to je moj trio!

Jesi li imao tremu kad si prvi put svirao s Lemijem?

– Nisam imao veliku frku. Trudio sam se da sve dobro navežbam i da usviram dodem na prvu probu. Pošle te probe sve je teklo savršeno... Zvučalo je sjajno! Nismo ni mnogo probali, već smo odmah krenuli na turneju. Dejv Edmunds iz grupe „Stray Cats“, koji je jedan od ljudi zbog kojih sam krenuo da se bavim muzikom, prišao mi je posle neke od prvih proba i rekao: „Imamo dobar

gruv!“ Pomislio sam: „Naravno da imamo dobar gruv kad slušam tvoje ploče svakodnevno već 15 godina“. Ako ne bismo imali dobar gruv, to bi verovatno značilo da nemam sluha! Drago mi je da sam se s vremenom sprijateljio s tim ljudima, koji su nekad bili moji heroji.

Ti si pre nekoliko godina dobio zelenu kartu i „zapalio“ u Ameriku...

– OK, zelena karta mi je mnogo olakšala priču, ali ja sam svakako planirao da odem... Svejedno bih otišao. U principu, ono što zacrtam to

Moćan osećaj!

– Svestan sam trenutka kad sam iz jednog stadijuma moje muzičke karijere prešao u naredni. Prvi je bio kad sam upisao muzičku akademiju i shvatio da su rokenrol i klasični koncerti dve dijametralno suprotne stvari. Za klasiku je bitna svaka nota, ton, dinamika. Ma, sve! Sećam se da sam na jednom koncertu na akademiji počeo da improvizujem. Publika nije ništa primetila, ali sam ja znao da su moje kolege i profesori sve ukapirali. Posle tog događaja znao sam da moram još mnogo, mnogo vežbat. Tačnije, bilo je to kao da sam krenuo iz početka. Naredna tačka karijere bio je koncert s mojim nekadašnjim neosving bendom „Havana Whisper“ na Tašmajdanu pred deset hiljada ljudi. Moćan osećaj! Tačka je bio i članak u kome su me proglašili za najboljeg svetskog slep kontrabasistu. Takođe, veoma značajna stvar bilo je i saznanje da ja u Americi mogu živeti samo od muzike. Nadam se da još nisam dostigao najvišu tačku.

interesovanje za i veće

Što više, to bolje

– Ako uporediš medije na Zapadu i ovde kod nas, shvatićeš da su mediji tamo mnogo moćniji, ali i mnogo kontrolisaniji nego ovde. Sve mora da ima neku pozadinu, podršku. Većina stvari funkcioniše na principu sponzorstava i donacija. Tako onda imaš neke bendove koji imaju potpuno nerealnu popularnost. Dovoljno je da se vrte atraktivni spotovi, a kad pogledaš koliko su koncerata odsvirali – to je dva-tri godišnje! To ti je šou-biznis. Ja nisam u tom filmu. S grupom „Atomic Sunset“ sviramo gde god nas zovu. Klub jedan, klub drugi, klub treći. Što više, to bolje. Danas smo u Beogradu, sutra u Čačku, prekosutra u Zrenjaninu... Imali smo i nekoliko svirki u Mađarskoj. Gde god se ukazala prilika, došli smo da sviramo.

se i ostvari. To je sve zbog tripa da nešto moraš uraditi i nekud moraš otići. Na ono na šta sam se tripovao tripujem se i dalje! S grupom „Head Cat“ odsvirao sam više nekih turneja. Imao sam prilike da proputujem celu Ameriku. Na koncertima bude od 500 do 4.000 ljudi! Makar što se tiče koncerata koje smo imali prošle godine.

Završio si klasičnu, muzičku akademiju. Koliko ti je to pomoglo ili odmoglo?

– Učio sam i klasiku i džez i sve mi je to značilo da bolje razumem muziku... Da budem tehnički spreman.

Ipak, „rokenrol virus“, kojim si bio „inficiran“ još kao desetogodišnjak, izgleda, nikad nisi „prelezaо“?

– Apsolutno sam ostao deo rokenrol priče. Nisam zaboravio ono zbog čega sam počeo da se bavim muzikom, a to je rokenrol! Inače, slušam razne muzičke žanrove. Narančno, poprilično sam izbirljiv bio to rokabili, surf, swing, džez... Bitno mi je da je to dobro i da mi se svidi, pre svega, u atmosferi, a onda i muzički. Za rokenrol je vrlo bitna energija i priča.

Čini mi se da je u poslednjih nekoliko godina u svetu poraslo interesovanje za rokabili. Da li je to samo stvar trenda?

– Rokabili je definitivno muzika koja ulazi u trend i izlazi iz trenda! Poslednjih godina interesovanje za rokabili i uopšte te „bili“ pravce, tipa

Žrtva i protagonista

– Elvis je definitivno jedan od likova koji su napravili obrije pravca. Kad kažem pravac, mislim pre svega na zabavnu muziku... Tada je čitava muzička mašinerija zaključila da se može zaraditi mnogo novca na muzičarima! Samim tim, Elvis je, u neku ruku, i prva žrtva i prvi protagonist rokenrola. U svakom slučaju, jedna posebna ličnost. Nažalost, mislim da on nije imao mnogo prilike da upravlja svojim životom. To je užasno negativno! Danas imaći one superstarove koji imaju jak upliv u tu biznis stranu i nisu spremni da žrtvuju svoj privatni život radi karijere. Kod Elvisa je to malo drugačije funkcionisalo. Moram spomenuti da sam svirao s Elvissom gitaristom i bubenjem! Imali smo svirku u Memfisu. To je fascinantno iskustvo! Ipak su to ljudi koji su snimili prve rokabili snimke. To je velika stvar i osećao sam se počastovano!

za drugi. *Hot Rods & Pin-Ups* izbašao je i za srpsko i za američko tržište, a dan pre „Sanseta“ snimao sam jednu stvar za sledeći *Serbia Sounds Global*. To će biti jedna soul numera s etnomotivima!

Da li ti to „prešaltavanje“ s jednog na drugi muzički pravac predstavlja neku poteškoću?

– Ja to uošte ne vidim kao neko „prešaltavanje“, već više kao neku veliku muzičku celinu. Žanrove unutar te celine posmatram iz perspektive

ukusa. Sad nešto ima smisla, a nešto baš i nema. S druge strane, nijedna stvar koju radim nije stilski čista. Ne želim da budem samo na rokabili ili samo na etnoscenici. Ipak, nikad ne mešam babe i žabe. Nikad ne bih pomešao stilove ako je to neuskosno. Sve je OK ako ima muzičko opravdavanje. Jedna pesma „Sanseta“ bazirana je na nekoj crnogorskoj melodici, a mi smo je odsvirali u surf maniru – i ima smisla, veruj mi!

Tekst i foto: Dragana Garić

Novosadske galerije

kultura@gradjanski.co.yu

POGLEDAJTE

MUZEJ VOJVODINE

Dunavska 35–37
Stalna postavka *Vojvodina od paleolita do sredine 20. veka*. Sačuvani tragovi materijalne i duhovne kulture predstavljeni su celinama: arheologija, istorija, etnologija i novija istorija.

POKLON-ZBIRKA

RAJKI MAMUZIĆA

Vase Stajića 1
Galerija u svojoj stalnoj postavci ima radove prve generacije posleratnih umetnika.

GALERIJA MATICE SRPSKE

Trg galerija 1
Novu stalnu postavku galerije čini izložba *Teme i ideje: Srpska umetnost 1900–1941*.

SPOMEN-ZBIRKA

PAVLA BELJANSKOG

Trg galerija 2
U stalnoj postavci su dela srpskog slikarstva prve polovine 20. veka.

ART-KLINIKA

Grčkoškolska 5
Aktuelna je grupna izložba *Perspektive 6*, na kojoj su svoje radove izložili, po glasovima „žirija laika“, najbolji studenti završne godine Akademije umetnosti u Novom Sadu.

FRANCUSKI

KULTURNI CENTAR

Nikole Pašića 33
Dokumentarne putničke fotografije članova Kluba putnika Srbije izložene su do 25. februara.

IZBA

Železnička 4
Do kraja meseca može se pogledati izložba 108 printova strip-a dimenzija A3. Osnovni tematski okvir radova je vrlo široko shvaćena inspiracija balkanskim fizičkim, duhovnim i kulturnim prostorom, a registri i nijanse „balkanskog sumraka“ obrađeni su kroz prizmu licih i istorijskih mitova, kroz mnoštvo meditativnih, treš i poetskih referenci, te kao takvi slikaju jedan veoma širok spektar balkanske stvarnosti, koja na kraju uopšte i ne mora biti stvarnost isključivo Balkana, jer je po svom karakteru, pre svega, ljudska.

MOST

Vojvode Putnika 2
Samostalna izložba grafika Milice Vojvodić *Pokušaj razrešenja krize grada putem ispisivanja intimne mape* trajeće do 28. februara.

OGRANAK SANU

Nikole Pašića 6
Izložba akvarela Zdravka Mandića može se pogledati do 29. februara. Dela su stvarana od 1960. do 2007. godine, a motiv su im vojvođanski predeli.

FRIDA

Laze Telećkog 7
Izložba fotografija Dejana Miloradova postavljena je do 28. februara.

PROMETEJ

Trg Marije Trandafil 11
U ovoj galeriji aktuelna je izložba slika novosadskog umetnika Vukašina Gikića. Postavka, koju čini dva desetaka ulja na platnu velikih dimenzija, nosi naziv *Telesna inteligencija*. Gikićeve deformisane nage figure odaju nelagodu i nemir savremenog čoveka ophrvanog metafizičkim pitanjima. Čini se da akteri njegovih platana na sve načine pokušavaju da se usprave i prevaziđu stešnjene okvire slike. To su bezlični likovi kakvi nas more u košmarima i prividenjima...